

BG-787-88

Seat No. _____

M. A. (Sem. - IV) Examination

March / April - 2014

History : Paper - CE-404

1. *Economic History of India (Optional)*
2. *Social and Religions Movement in India*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1. Economic History of India (Optional)

સૂચના : નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

૧ ૧૯મી સદી દરમ્યાન હિંદના અર્થતંત્રના મુખ્ય લક્ષણો તપાસો. ૧૪

અથવા

૧ ભારતીય હસ્તકલા ઉદ્યોગક્ષેત્રે બ્રિટિશ સરકારની નીતિ અને તેની અસરો વર્ણવો. ૧૪

૨ હિંદમાં ખેતીના વાણિજ્યકરણના કારણો અને તેની અસરો દર્શાવો. ૧૪

અથવા

૨ હિંદમાં સહકારી પ્રવૃત્તિઓનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ વર્ણવો. ૧૪

૩ ૧૯મી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં હિંદમાં પહેલા દુષ્કાળના કારણો અને સ્વરૂપ દર્શાવો. ૧૪

અથવા

૩ ઈ.સ. ૧૯૪૩માં બંગાળમાં પહેલા દુષ્કાળનું વર્ણન કરો. ૧૪

- ૪ શહેરીકરણ માટે જવાબદાર પરિબળોની ચર્ચા કરો. ૧૪
- અથવા**
- ૪ હિંદમાં વાહનવ્યવહારના સાધન તરીકે રેલવેનો ઉદય અને વિકાસ વર્ણવો. ૧૪
- ૫ ટૂંકમાં જવાબ લખો : (કોઈ પણ સાત) ૧૪
- (૧) મહાલવારી, પ્રથા સૌ પ્રથમ ક્યાં અને ક્યારે દાખલ કરવામાં આવી ?
 - (૨) રોયલ કમિશનની નિમણૂક ક્યારે અને કયા કામ અંગે કરવામાં આવી હતી ?
 - (૩) કયા કમિશનની ભલામણોના આધારે બ્રિટિશ સરકારે ઈ.સ. ૧૯૨૯માં ઈમ્પિરિયલ કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચર રિસર્ચની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી ?
 - (૪) 'મધ્યસ્થ જમીન ગીરવી બેંક ઓફ મદ્રાસની સ્થાપના કઈ સાલમાં કરવામાં આવી હતી ?
 - (૫) પ્રથમ દુષ્કાળ પંચ ક્યારે નીમવામાં આવ્યું હતું ? તેના અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
 - (૬) ભારતમાં રેલવેના સંચાલનને રાજ્યહસ્તક મૂકવાની નીતિ બ્રિટિશ સરકારે શા માટે અપનાવી હતી ?
 - (૭) ઈ.સ ૧૯૨૭માં શ્રી.એમ.આર. જયકરના અધ્યક્ષપદે કઈ સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી ?
 - (૮) કયા વિસ્તારમાં પડેલા દુષ્કાળને 'આપત્તિના સાગર' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
 - (૯) સુએઝ નહેર ક્યારે ખુલ્લી મૂકવામાં આવી ? તેની શી અસર થઈ ?
 - (૧૦) ધી મરચંટ સ્ટીમ નેવિગેશન કંપનીની સ્થાપના કોણે અને કઈ સાલમાં કરી હતી ?

2. Social and Religions Movement in India

૧ અલીગઢ યજ્ઞવણમાં સર સૈયદ એહમદનો ફાળો વર્ણવો. ૧૪

અથવા

૧ મુસ્લિમ ધર્મ સુધારણામાં મોહમ્મદ ઇકબાલના પ્રદાનની ચર્ચા કરો. ૧૪

૨ મહારાણી ચીમનાબાઈ બીજા અને કમલાદેવી ચટોપાધ્યાયની સ્ત્રી ઉત્કર્ષની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો. ૧૪

અથવા

૨ સમાજસુધારણા ક્ષેત્રે બ્રહ્મોસમાજનું પ્રદાન વર્ણવો. ૧૪

૩ ડૉ. બી.આર. આંબેડકરની દલિતોદ્ધાર પ્રવૃત્તિઓની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૩ સમાજસુધારક તરીકે ગાંધીજીનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

૪ કોમી તણાવ માટે ભાષા, જાતિ, ધર્મ કેટલે અંશે જવાબદાર છે ? ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૪ આઝાદી પછી કચડાયેલા વર્ગોની સમસ્યાઓ જણાવી તે સમસ્યા ઉકેલવા સરકારે કરેલા પ્રયાસો વર્ણવો. ૧૪

- (૧) સર સૈયદ અહમદખાનનો જન્મ ક્યારે અને ક્યાં થયો હતો ?
- (૨) વિલિયમ હંટરનું કયું પુસ્તક કોના માટે જવાબદાર ઠર્યું હતું ?
- (૩) ગવર્નર જનરલ લીટનના હાથે કઈ સંસ્થાનો પાયો નંખાયો ? ક્યારે ?
- (૪) પ્રાર્થના સમાજની સ્થાપના કોના માર્ગદર્શન નીચે થઈ ? ક્યારે ?
- (૫) વિધવા પુર્નલગ્ન કાયદો કોના પ્રયત્નોથી ઘડાયો ? ક્યારે ?
- (૬) જ્યોતિસંઘની સ્થાપના ક્યાં થઈ ? કોના પ્રયત્નોથી ?
- (૭) લોકમાન્ય તિલકના સમાચારપત્રો કયા કયા હતા ? તે કઈ ભાષામાં પ્રગટ થતાં ?
- (૮) ગાંધીજીએ અસ્પૃશ્યતા નિવારણ માટે કયું વિધાન કર્યું ?
- (૯) 'શારદા સદન'ની સ્થાપના ક્યારે અને શા માટે થઈ ?
- (૧૦) બંધારણની કલમ-૩૩૦ અને ૩૩૨ શું છે ?
- (૧૧) દહેજના દૂષણને અટકાવવા માટે કયો કાયદો છે ?
- (૧૨) હિન્દુ વિધવાને કયા કાયદાથી આત્મસન્માન મળ્યું ?